

15 ΜΑΙ. 2015

Αριθμός σελίδων εγγράφου: ...2...
 Αριθμός σελίδων συνημμένων: ...9...
 Σύνολο σελίδων: 11

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
 Τηλ. επικ.: 210 7767 023

Αθήνα, 15-05-2015

Αρ. Πρωτ.: 138

Προς:

✓ Τη Βουλή των Ελλήνων
 Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
 Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:

Βουλευτή: κ. Σπ.-Αδ. Γεωργιάδη
 (δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
 της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 2013/24-04-2015

Σε απάντηση των υπ' αριθ. 2013 / 24-04-2015 Ερώτησης που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Σπ.-Αδ. Γεωργιάδης, με θέμα: « Αίτημα για παρουσίαση του νέου πορίσματος της CPT για την κατάσταση στις ελληνικές φυλακές, καθώς και των εκκρεμούντων υποθέσεων από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων » θέτουμε υπόψη σας τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, η Επιτροπή για την Πρόληψη Βασανιστηρίων του Συμβουλίου της Ευρώπης (CPT) δημοσιεύει την αναφορά της μαζί με τυχόν σχόλια της χώρας την οποία αφορά, εάν και εφόσον ζητηθεί τούτο από την εν λόγω χώρα.

Ως εκ τούτου, η δημοσίευση των αναφορών της CPT δεν έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα τόσο για την ίδια την Επιτροπή όσο και για την ελεγχόμενη χώρα. Ωστόσο οι αναφορές της CPT λαμβάνονται σοβαρά υπόψη από τη νομολογία του Ε.Δ.Δ.Α.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η χώρα μας παγίως συναινεί στην άμεση δημοσιοποίηση των αναφορών (reports) της CPT αποδεικνύοντας την ειλικρινή διάθεση συνεργασίας που έχει, αντίθετα με την πρακτική που ακολουθούν άλλα κράτη μέλη σε σχέση με την δημοσιοποίηση των αναφορών που τα αφορούν. Η τελευταία δημοσιοποιημένη αναφορά (report) της CPT έχει αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του Council of Europe - Human Rights-Protection of Human Rights - Torture/CPT - CPT Visits-List by State-Greece (Visit 14/4/2015-23/4/2015, Visit 4/4/2013-16/4/2013 Cpt report Government response).

Περαιτέρω, σας γνωστοποιούμε ότι η τελευταία επίσκεψη της εν λόγω Επιτροπής στη χώρα μας έλαβε χώρα από 14 έως 23 Απριλίου 2015, οπότε και επισκέφθηκε τα Καταστήματα Κράτησης

Κορυδαλλού, Αλικαρνασσοῦ, Ναυπλίου, Θεσσαλονίκης, Κορίνθου καθώς και το Νοσοκομείο Κρατουμένων Κορυδαλλού.

Η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων συναντήθηκε με κλιμάκιο της αντιπροσωπείας της CPT την 14-04-2015 και την 23-04-2015. Στις εν λόγω συναντήσεις έγινε ανταλλαγή απόψεων και δόθηκαν διαβεβαιώσεις σχετικά με την πρόθεση της ελληνικής κυβέρνησης να συνεργαστεί πλήρως με την Επιτροπή και να λάβει προσεκτικά υπόψη τις, ιδιαίτερα σοβαρές, παρατηρήσεις της, προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση των ελληνικών Καταστημάτων Κράτησης. Από την πλευρά της Επιτροπής, τέθηκαν, στη δεύτερη συνάντηση, ορισμένα ζητήματα, βάσει των επισκέψεων που είχαν ήδη πραγματοποιηθεί. Διευκρινίζεται ότι η νέα έκθεσή της CPT παρουσιάστηκε προφορικά, μετά την ολοκλήρωση των ως άνω επισκέψεων, και αναμένεται γραπτά το μήνα Ιούλιο του τρέχοντος έτους

Σύμφωνα με πάγια πρακτική της CPT, οι εκθέσεις της αποστέλλονται στην κυβέρνηση του κράτους, του οποίου τις φυλακές έχει επιθεωρήσει, αρκετούς μήνες μετά την ολοκλήρωση της επίσκεψής της. Κάποιες φορές, της τελικής έκθεσης προηγούνται και άλλες, στο πλαίσιο των οποίων διατυπώνονται προκαταρκτικές παρατηρήσεις.

Σχετικά με τον αριθμό των προσφυγών που έχουν κατατεθεί ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, σας διαβιβάζουμε συνημμένα προκειμένου να λάβετε γνώση:

α) το υπ' αριθ. 47780/595481/01-04-2015 έγγραφο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με θέμα « Διαπιστωθείσες παραβιάσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), με αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) σε υποθέσεις κατά της Ελλάδας, για ζητήματα που άπτονται της αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» και

β) την από 13-05-2015 επιστολή (μέσω email) του κ. Ν. Σανσονέτη, Προϊσταμένου της Νομικής Υπηρεσίας του Ε.Δ.Δ.Α. σε υποθέσεις κατά της Ελλάδας.

Τέλος, όπως έχουμε ενημερωθεί, το Ε.Δ.Δ.Α. έχει εκδώσει πρόσφατα δύο νέες αποφάσεις κατά της Ελλάδος (στις 2 και στις 16 Απριλίου 2015).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Ακριβές αντίγραφο

Η Αναπλ. Προϊσταμένη Τμήματος

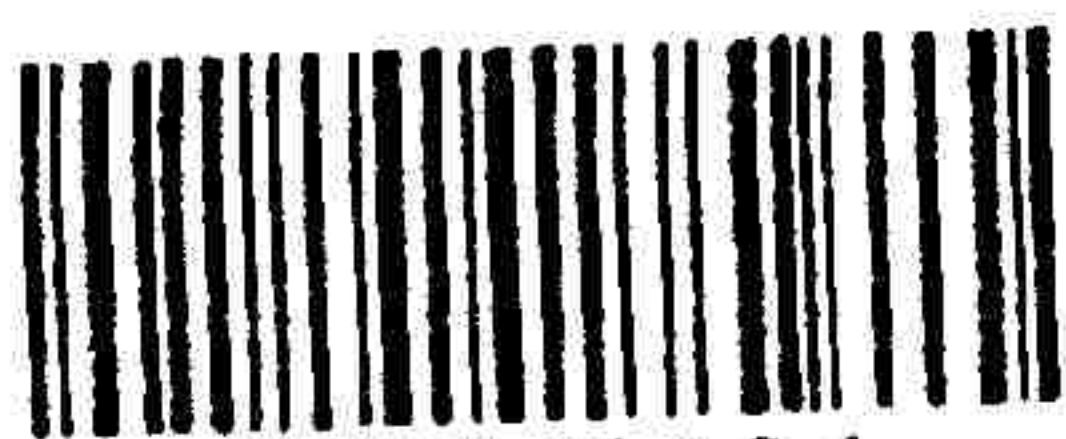
[Signature]
Ε. Παβάνα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ταχ. Δ/ση: Ακαδημίας 68 & Χ.Τρικούπη
Τ.Κ. 10678 Αθήνα
Τηλ. 210 213 21 21 715
Fax: 210 3836012

000315-15-1-0-4
Γεν. Γραμματέα Αντεγκλ. Πολ. ΥΔΑΔ
Α.Π.:315-02/04/2015

Βαθμ. Πρωτ.: ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ
Αθήνα, 01-04-2015
Αρ. Πρωτ.: 47780/595481

ΠΡΟΣ:
κ. Ν. Παρασκευόπουλο
Υπουργό Δικαιοσύνης,
Διαφάνειας και Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων

ΚΟΙΝ.:
Υπουργείο Δικαιοσύνης,
Διαφάνειας και Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων
1. κ. Κ. Παπαϊωάννου
Γενικό Γραμματέα Διαφάνειας και
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

✓ 2. κ. Ε. Φυτράκη
Γενικό Γραμματέα
Αντεγκληματικής και Σωφρονιστικής
Πολιτικής

ΘΕΜΑ: Διαπιστωθείσες παραβιάσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα
Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), με αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου
Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) σε υποθέσεις κατά της Ελλάδας, για
ζητήματα που άπτονται της αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης,
Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Κύριε Υπουργέ,

Με την ιδιότητα του Agent της Ελληνικής Κυβέρνησης ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (άρθρο 2 του ν. 3086/2002), θα ήθελα να θέσω υπόψη σας ορισμένα ζητήματα που έχουν αποτελέσει αντικείμενο καταδικαστικών για τη χώρα μας αποφάσεων και τα οποία εμπίπτουν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του Υπουργείου σας:

- 1) Παραβίαση άρθρου 3 της ΕΣΔΑ (απαγόρευση απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης) εξαιτίας των συνθηκών κράτησης στα σωφρονιστικά καταστήματα, κυρίως, λόγω του υπερπληθυσμού.

Η παραβίαση του άρθρου 3 της Ε.Σ.Δ.Α. εξαιτίας των κακών συνθηκών κράτησης σε σωφρονιστικά καταστήματα, εγκαταστάσεις της αστυνομίας και χώρους παραμονής παράνομα εισερχομένων στη χώρα αλλοδαπών/αιτούντων άσυλο, οφειλόμενες, κυρίως, στον υπερπληθυσμό στους ανωτέρω χώρους, είναι μία παραβίαση που διαπιστώνεται από το Ε.Δ.Δ.Α. σε όλο και περισσότερες καταδικαστικές αποφάσεις σε βάρος της χώρας μας τα τελευταία 2 χρόνια. Μέχρι στιγμής έχει αποφευχθεί ο χαρακτηρισμός του προβλήματος από το Ε.Δ.Δ.Α. ως «συστημικού», δηλ. ως προβλήματος που αφορά στο σύνολο των φυλακών της χώρας, κυρίως χάριν του τρόπου χειρισμού των υποθέσεων από το Ν.Σ.Κ. (Agent), το οποίο εδώ και αρκετούς μήνες, μετά από προτροπή και από το Ε.Δ.Δ.Α., καταβάλλει προσπάθειες για την επίτευξη φιλικού διακανονισμού των σχετικών προσφυγών που κοινοποιούνται στην Κυβέρνηση, στις περιπτώσεις εκείνες όπου, με βάση τη σχετική νομολογία και την πρακτική του Δικαστηρίου, είναι βέβαιο, ότι το Δικαστήριο θα διαπιστώσει παραβίαση του άρθρου 3 (σε ορισμένες και του άρθρου 13) της Σύμβασης, με αποτέλεσμα να μην εκδίδονται καινούργιες καταδικαστικές αποφάσεις. Ωστόσο, το πρόβλημα, και εν αντιθέσει με το Ε.Δ.Δ.Α., έχει χαρακτηριστεί ως «συστημικό» από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης (στο εξής Ε.Υ του ΣΤΕ).

Εξ όσων γνωρίζουμε, αυτή την στιγμή εκκρεμούν κατά της χώρας μας περίπου 195 προσφυγές με αυτό το αντικείμενο¹ (κοινοποιημένες στην Κυβέρνηση και μη), ενώ, στο βαθμό που το πρόβλημα παραμένει, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα ο αριθμός όμοιων προσφυγών να βαίνει διαρκώς αυξανόμενος, επισύροντας για τη χώρα μας δυσμενείς συνέπειες, τόσο σε οικονομικό επίπεδο, λόγω των επιδικαζομένων αποζημιώσεων, όσο και σε πολιτικό επίπεδο, δεδομένου ότι τα εν λόγω προβλήματα έχουν επανειλημμένα αποτελέσει αντικείμενο κριτικής από εθνικούς και διεθνείς φορείς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Συνήγορος του Πολίτη, Επίτροπος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, CPT).

Οι προσφυγές αυτές, πέραν της αρνητικής εικόνας που δημιουργούν για τη χώρα, αφού αφορούν παραβίαση του άρθρου 3 της Ε.Σ.Δ.Α., έχουν ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα και την εκταμίευση μεγάλων χρηματικών ποσών για την καταβολή των επιδικαζομένων αποζημιώσεων λόγω: α) του μεγάλου αριθμού προσφυγών και προσφευγόντων και β) της επιδίκασης υψηλών ποσών για δίκαιη ικανοποίηση από το Ε.Δ.Δ.Α. λόγω της σοβαρότητας της παραβίασης (μετά την αναπροσαρμογή προς τα

¹ Συνυπολογίζονται και οι προσφυγές που αφορούν σε συνθήκες κράτησης σε αστυνομικά κρατητήρια και προαναχωρησιακά κέντρα κράτησης αλλοδαπών υπό απέλαση, δεδομένου ότι το Ε.Δ.Δ.Α. δεν κάνει διάκριση.

κάτω των επιδικαζόμενων κατά της Ελλάδας ποσών από τα μέσα 2014 με απόφαση της Διοικητικής Ολομέλειας του Ε.Δ.Δ.Α: 6.500 ευρώ για τον πρώτο χρόνο κράτησης + 350 ευρώ για κάθε επιπλέον μήνα).

Προτάσεις αντιμετώπισης:

α) Θέσπιση ειδικού εθνικού ενδίκου βοηθήματος στα πρότυπα άλλων χωρών (Ιταλία, Γαλλία) αλλά και των ήδη υπαρχόντων δικών μας για την αντιμετώπιση μεμονωμένων / εξατομικευμένων προβλημάτων, τα οποία το Ε.Δ.Δ.Α. έχει κρίνει ήδη ως πρόσφορα και αποτελεσματικά (άρθρο 572 Κ.Ποιν.Δικ. και άρθρα 6 και 86 Σωφρ. Κώδ.). Πλεονεκτήματα: τα ποσά που θα επιδικάζονται ως αποζημίωση, εκτιμάται ότι θα είναι μειωμένα σε σχέση με τα επιδικαζόμενα από το Ε.Δ.Δ.Α και ταυτόχρονα θα απαλλαγούμε από τις επαναλαμβανόμενες καταδίκες, που εκθέτουν διεθνώς τη χώρα.

β) Αλλαγή σωφρονιστικής νοοτροπίας και πολιτικής. Το πρόβλημα του υπερπληθυσμού στα σωφρονιστικά καταστήματα και τους χώρους κράτησης δεν αντιμετωπίζεται, κατά την κρατούσα στη σύγχρονη σωφρονιστική επιστήμη άποψη, με την αύξηση των χώρων κράτησης (όχι δημιουργία νέων φυλακών), αλλά με αναπροσανατολισμό της σωφρονιστικής πολιτικής (περιορισμός της επιβολής του μέτρου της προσωρινής κράτησης και αντικατάστασής του με άλλους τρόπους που μπορούν να εξασφαλίσουν την εμφάνιση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, μεταρρύθμιση ποινικού κώδικα όσον αφορά το ύψος των επιβαλλόμενων ποινών, αναζήτηση εναλλακτικών της κράτησης τρόπων έκτισης της ποινής, όπως ηλεκτρονικό βραχιολάκι κ.ά.). Οι διατάξεις των νόμων 3904/2010, 4043/2012 και 4205/2013 (βραχιολάκι) είναι ήδη προς τη σωστή κατεύθυνση. Μένει να εφαρμοσθούν άμεσα και αποτελεσματικά και να γίνουν περαιτέρω μεταρρυθμίσεις προς αυτή την κατεύθυνση (βλ. παράδειγμα Ιταλίας).

γ) Παροχή μέσω εγκυκλίων (που θα μπορέσουμε, στη συνέχεια, να επικαλεστούμε στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης (στο εξής ΣΤΕ), των παρακάτω οδηγιών στους αρμόδιους σωφρονιστικούς υπαλλήλους:

σε περίπτωση που κάποιος κρατούμενος διαμαρτύρεται εγγράφως για τις συνθήκες κράτησής του και, ειδικότερα, για υπερπληθυσμό του χώρου όπου κρατείται, θα πρέπει να επιδιώκεται, κατά το δυνατόν, η μεταφορά του είτε σε μεγαλύτερο κελί ή θάλαμο είτε η μεταγωγή του σε άλλο κατάστημα ή χώρο κράτησης, όπου επικρατούν καλύτερες συνθήκες, ώστε τυχόν μελλοντική προσφυγή του στο Ε.Δ.Δ.Α. να απορριφθεί ως αβάσιμη. Η τακτική αυτή ακολουθείται με επιτυχία (μείωση του αριθμού των καταδικαστικών αποφάσεων) και από άλλες χώρες που αντιμετωπίζουν προβλήματα υπερπληθυσμού στις φυλακές, όπως π.χ. η Γαλλία και τώρα η Ιταλία.

- να εξετάζονται άμεσα από τα αρμόδια όργανα, τα υποβαλλόμενα, βάσει των σχετικών διατάξεων του Σωφρονιστικού Κώδικα (άρθρα 6 και 86) και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (άρθρο 572) παράπονα, να αιτιολογείται δε νομίμως η αποδοχή ή η απόρριψή τους. Η πρακτική αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη τυχόν ασκηθησομένων στο μέλλον προσφυγών, ως απαράδεκτων.
- να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στη μεταχείριση των ασθενών και ιδίως εκείνων που πάσχουν από σοβαρά ή χρόνια νοσήματα. Τα όργανα που είναι αρμόδια για τη διάγνωση και τη λήψη των σχετικών αποφάσεων, θα πρέπει να λαμβάνουν ειδική μέριμνα ώστε οι κρατούμενοι αυτής της κατηγορίας να μεταφέρονται σε εξειδικευμένες νοσηλευτικές μονάδες κάθε φορά που αυτό απαιτεί η κατάσταση της υγείας τους και εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι, ειδικοί λόγοι, που να αποκλείουν μια τέτοια μεταφορά. Πολλές από τις ασκούμενες κατά της Ελλάδας προσφυγές από κρατούμενους, αφορούν σε τέτοιες περιπτώσεις.

δ) συνέχιση της τακτικής φιλικού διακανονισμού των κοινοποιούμενων προσφυγών στις περιπτώσεις που προαναφέρθηκαν και όπου δεν επιτυγχάνεται αυτός, σε συνδυασμό και με τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε υποθέσεως, υποβολή μονομερούς δηλώσεως αναγνώρισης της παραβίασης από τον Αντιπρόσωπο (Agent), της ελληνικής Κυβέρνησης. Η υποβολή μονομερούς δηλώσεως, πέραν της διαγραφής της υπόθεσης από το πινάκιο του Ε.Δ.Δ.Α., έχει ως επιπλέον θετικό αποτέλεσμα την καταβολή μειωμένων κατά 15% ποσών, για την «δίκαιη ικανοποίηση» των προσφευγόντων, σε σχέση με αυτά που θα επιδίκαζε το Ε.Δ.Δ.Α. Επισημαίνουμε ότι, προκειμένου το Ε.Δ.Δ.Α. να επικυρώσει, διαγράφοντας από το πινάκιο, τον τερματισμό μιας υποθέσεως λόγω μονομερούς δηλώσεως της Κυβέρνησης, θα πρέπει η τελευταία να λαμβάνει παράλληλα και ορισμένα γενικά μέτρα εκτέλεσης για την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης κατά τα ανωτέρω, πράγμα βέβαια που ήδη έχουν αρχίσει να πράττουν οι ελληνικές Αρχές.

2) Παραβίαση άρθρου 5 παρ. 4 της ΕΣΔΑ (νομιμότητα της στέρησης της ελευθερίας) σε συνδυασμό και με παραβίαση των άρθρων 3 και 13 της ΕΣΔΑ, λόγω μη εξέτασης των ισχυρισμών που αφορούν στις συνθήκες κράτησης παράνομων αλλοδαπών, στο πλαίσιο εξέτασης των αντιρρήσεων του άρθρου 76 Ν.3386/2005.

Το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 76 παράγραφοι 4 και 5 του Ν. 3386/2005, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 55 παράγραφος 2 του Ν. 3900/2010, ο διοικητικός δικαστής ο οποίος επιλαμβάνεται αντιρρήσεων που διατυπώνονται από αλλοδαπό κρατούμενο ενόψει απέλασης δεν περιορίζεται πλέον στο

να εξετάσει μόνο εάν αυτός είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή επικίνδυνος διαφυγής: Μπορεί στο εξής «να αντιταχθεί στην κράτηση» και να εξετάσει έτσι κάθε ζήτημα που ανακύπτει από την κράτηση. Επικαλούμενο δε συναφή νομολογία των εθνικών δικαστηρίων, παρατηρεί ότι ο διοικητικός δικαστής οδηγείται στο να λάβει υπόψη του τους συγκεκριμένους και αποδεδειγμένους ισχυρισμούς του κρατούμενου, σχετικά με την κατάσταση της υγείας του ή την ηλικία του, καθώς και αυτούς σχετικά με τον υπερπληθυσμό, την τήρηση των όρων που δικαιολογούν την κράτηση, καθώς και τη δυνατότητα καταλύματος σε ένα τόπο ώστε να μπορούν οι αρχές να βρίσκουν τον ενδιαφερόμενο και ότι ο εν λόγω δικαστής διατάσσει, ενδεχομένως, την αποφυλάκιση του εν λόγω κρατούμενου ή τη μεταφορά του σε ένα κέντρο κράτησης που προσφέρει καλύτερες συνθήκες κράτησης.

Το Δικαστήριο δέχεται ότι η τροποποίηση του άρθρου 76 του Νόμου 3386/2005 και η ύπαρξη πρόσφατης νομολογίας των εσωτερικών δικαστηρίων τα οποία, σε κάποιες περιπτώσεις, εξετάζουν σε βάθος την νομιμότητα της κράτησης αλλοδαπών ενόψει απέλασης και διατάσσουν, ενδεχομένως, την αποφυλάκισή τους, είναι προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης των εγγυήσεων των οποίων έπρεπε να τύχουν οι ξένοι κρατούμενοι ενόψει απέλασης (*υπόθεση M.D. κατά Ελλάδας, απόφαση της 24.11.2014, σκέψεις 65 και 68*).

Το Δικαστήριο, περαιτέρω, έχει παρατηρήσει ότι η διάταξη του β' εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 30 του Ν. 3907/11, προβλέπει ότι, για την επιβολή ή τη συνέχιση του μέτρου της κράτησης, λαμβάνεται υπόψη η διαθεσιμότητα κατάλληλων χώρων κράτησης και η δυνατότητα εξασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης για τους κρατούμενους (*απόφαση επί του παραδεκτού της 8^{ης} Ιουλίου 2014, στην υπόθεση S.B. κατά Ελλάδας, σκέψη 38*).

Σημειώνεται συμπερασματικά ότι, τέσσερα χρόνια μετά την ανωτέρω τροποποίηση του άρθρου 76 του Ν. 3386/2005, λίγες είναι οι αποφάσεις διοικητικών πρωτοδικείων που εξετάζουν αιτιάσεις αλλοδαπών, σχετικά με τις συνθήκες κράτησης, στα πλαίσια του ελέγχου της νομιμότητας της κράτησης, ενώ οι περισσότεροι πρωτοδίκες εξακολουθούν να ελέγχουν τη νομιμότητα της κράτησης μόνο βάσει του εάν ο αιτών είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή ύποπτος φυγής. Ακόμα λιγότερες είναι εκείνες οι αποφάσεις, που διατάζουν την απόλυση του κρατούμενου λόγω κακών συνθηκών κράτησης, ακόμα κι όταν οι συνθήκες αυτές είναι τόσο κακές, που το ΕΔΑΔ στη συνέχεια, όταν ελέγχει εκείνο την υπόθεση, δέχεται ότι συνιστούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, κατά την έννοια του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ ή ότι πρόκειται για χώρους κράτησης που επανειλημμένα έχουν γίνει αντικείμενο κριτικής από διάφορα όργανα ελέγχου του ΣΤΕ ή και εθνικά. Η αστάθεια της νομολογίας των εθνικών

δικαστηρίων στο θέμα αυτό, κάνει το ΕΔΔΑ διστακτικό στο να δεχτεί την αποτελεσματικότητα του ενδίκου βοηθήματος που καθιερώνει το άρθρο 76 του Ν. 3386/2005, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 13, καθώς και του άρθρου 5 παρ. 4 της ΕΣΔΑ, όπως φάνηκε στις προαναφερόμενες πρόσφατες αποφάσεις του *M.D., Mohamad και Mahammad κ.λπ. κατά Ελλάδας*. Τούτο δε, σε αντίθεση με ότι είχε δεχτεί στην προαναφερθείσα απόφαση *S.B. κατά Ελλάδας*.

Συνεπώς και ενόψει της ως άνω αναφερθείσας νομολογίας του Ε.Δ.Δ.Α. καθίσταται σαφές ότι προς αποφυγή διαπιστώσεως παρόμοιων παραβιάσεων του άρθρου 5 παρ. 4 και 3 σε συνδυασμό με το 13 από το Ε.Δ.Δ.Α., είναι απαραίτητο να εξετάζονται, έστω και με συνοπτική αιτιολογία, οι αιτιάσεις των προσφευγόντων-ασκούντων αντιρρήσεις κατά της προσωρινής κράτησής τους, οι οποίες αφορούν στις συνθήκες κράτησής τους.

3) Ανάγκη διορισμού κηδεμόνων σε ασυνόδευτους ανηλίκους.

Όπως είναι γνωστό το Ε.Δ.Δ.Α. έχει καταδικάσει επανειλημμένα τη χώρα μας για το ζήτημα της μεταχείρισης των ασυνόδευτων ανηλίκων παράτυπων αλλοδαπών, αιτούντων άσυλο και μη (υπόθεση *Rahimi κατά Ελλάδας κ.α.*). Αυτή τη στιγμή, η Ε.Υ. αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην αναζήτηση εναλλακτικών της κράτησης - η οποία πρέπει καταρχήν να αποφεύγεται είτε πρόκειται για αιτούντες άσυλο είτε όχι - τρόπων επιτήρησης των ανηλίκων, μεταξύ των οποίων και ο διορισμός επιτρόπου. Δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από διάφορα στοιχεία, μεταξύ των οποίων και του Υπουργείου σας, ο θεσμός της επιτροπείας, που καθιερώνει το π.δ. 220/2007 δεν μπορεί να λειτουργήσει στην πράξη, κυρίως λόγω του μεγάλου αριθμού των ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ελλάδα, είναι επιτακτική ανάγκη να τεθεί σε εφαρμογή ένα νέο και αποτελεσματικό σύστημα διορισμού επιτρόπων σε ασυνόδευτους ανήλικους μετανάστες και να ενημερώσουμε άμεσα σχετικά, την Ε.Υ. του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία πρόκειται να ελέγξει εκ νέου την Ελλάδα γι αυτό το θέμα τον προσεχή Ιούνιο (βλ. σχετικά και τα με αριθ. πρωτ. Φ.6702/158/ΑΣ 1149/12.12.2014 και Φ.6702/91/ΑΣ 628/ 16.06.2014 έγγραφα της Μ.Α. Στρασβούργου). Επίσης, θα πρέπει, σε συνεργασία με τις κατά τόπους εισαγγελίες και αστυνομικές αρχές να καταγράψουμε τον ακριβή αριθμό των ασυνόδευτων ανηλίκων, που βρίσκονται σήμερα στην Ελλάδα, ενημερώνοντας σχετικά και την Ε.Υ. του ΣΤΕ.

4) Επέκταση συμφώνου συμβίωσης σε ομόφυλα ζευγάρια.

Πρόκειται για τη γνωστή απόφαση του ΕΔ.Δ.Α. (Μείζων Σύνθεση) Βαλιανάτος κ.λπ. κατά Ελλάδας, που εκδόθηκε στις 7.11.2013 και είναι τελεσίδικη. Η Επιτροπή Υπουργών αποφάσισε, ότι η εκτέλεση της απόφασης αυτής από την Ελλάδα αποτελεί ιδιαίτερα περίπλοκο ζήτημα, λόγω της μεγάλης αντίδρασης που υπάρχει στη χώρα μας, από πλευράς εκκλησίας και μερίδας της κοινωνίας για την τροποποίηση του Ν.3719/2008 «Μεταρρυθμίσεις αναφορικά με την οικογένεια, τα παιδιά και την κοινωνία», ώστε οι ρυθμίσεις του να επεκταθούν και στα ομοφυλόφιλα ζευγάρια. Ήδη, όπως έχει δημοσιοποιήσει το Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι, φέρεται να έχουν κατατεθεί περίπου 120 νέες παρόμοιες προσφυγές κατά της χώρας μας (οι προσφυγές δεν έχουν ακόμη κοινοποιηθεί στην ελληνική κυβέρνηση).

Κατόπιν τούτων φρονούμε ότι η ελληνική Κυβέρνηση και η Βουλή θα πρέπει να εξετάσουν τη διευθέτηση του θέματος, νομοθετώντας την επέκταση του συμφώνου συμβίωσης και στα ομοφυλόφιλα ζευγάρια. Θα θέλαμε επίσης να επισημάνουμε για την περίπτωση επέκτασης του συμφώνου, ότι δεν τίθεται ζήτημα υιοθεσίας για τα ομοφυλόφιλα ζευγάρια, δεδομένου ότι τέτοιο δικαίωμα δεν υπάρχει ούτε για τους ετερόφυλους που δεν τελούν σε γάμο (βλ. συγκλίνουσα άποψη του Έλληνα δικαστού στο Ε.Δ.ΔΑ. στην απόφαση Βαλιανάτος κ.λπ. κατά Ελλάδας).

5) Περαιτέρω αντιμετώπιση του ζητήματος της υπέρβασης του ευλόγου χρόνου των εθνικών δικών.

Μετά την καθιέρωση των εθνικών ενδίκων βοηθημάτων για τον έλεγχο του εύλογου ή μη χρόνου των δικαστικών διαδικασιών (διοικητικών, ποινικών, πολιτικών και ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου)² και την αξιολόγησή τους από το Ε.Δ.Δ.Α., ως πρόσφορων και αποτελεσματικών³, οι υποθέσεις αυτές πέρασαν σε δεύτερο επίπεδο από πλευράς σπουδαιότητας για την Επιτροπή Υπουργών, από την οποία και επιτηρούνται πλέον με την απλή διαδικασία (*standard procedure*). Ωστόσο, και προκειμένου να τερματιστεί εντελώς η επιτήρηση των υποθέσεων αυτών, θα πρέπει:

α) να υποβληθούν στην Ε.Υ. πληροφορίες για τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα από τη λειτουργία στην πράξη των εθνικών ενδίκων βοηθημάτων (πόσες αιτήσεις έχουν

² βλ. διατάξεις αρ. 53- 60 ν. 4055/2012 και αρ. 1-7 ν. 4239 /2014

³ βλ. απόφαση απαραδέκτου του ΕΔΑΔ της 13.10.2013, στην υπόθεση ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε. κατά Ελλάδας (αρ. 40547/10) και απόφαση εν μέρει επί του παραδεκτού της 9.10.2014, στην υπόθεση Ξυνός κατά Ελλάδας (αρ. 30226/09).

κατατεθεί, πόσες έχουν δικαστεί, τι ποσά επιδικάζονται, πόσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία).

β) να αξιολογηθούν και να υποβληθούν στην Ε.Υ. πληροφορίες, για τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα των γενικών μέτρων που έχουν ληφθεί κατά καιρούς για τον εξορθολογισμό και την επιτάχυνση της απονομής της πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δικαιοσύνης (νόμοι 3898/2010, 3994/2011, 4043/2012, 4055/2012 και 4198/2013). Κυρίως, θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσον μειώθηκε ή όχι ο συνολικός χρόνος διάρκειας των ανωτέρω δικαστικών διαδικασιών.

γ) να γίνουν, όπου απαιτείται, οι απαραίτητες διορθώσεις ή να ληφθούν επιπρόσθετα μέτρα.

Υπενθυμίζοντας ότι, η αντιμετώπιση των ανωτέρω ζητημάτων άπτεται των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας μας, ως μέλους του Συμβουλίου της Ευρώπης και σε κάθε περίπτωση συμβάλλει στην ενίσχυση της δράσης της ως κράτους δικαίου, παραμένω στη διάθεσή σας για κάθε τυχόν περαιτέρω συμβολή ή συνεργασία που θα θεωρήσετε χρήσιμη

Με εκτίμηση

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΔΙΕΚΣΗΣ

Μιχαήλ Α. Απέσσος

Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου
του Κράτους

grammateia@justice.gov.gr

Από: Sansonetis, Nicolas [Nicolas.Sansonetis@echr.coe.int]
Αποστολή: Τετάρτη, 13 Μαΐου 2015 6:32 μμ
Προς: 'grammateia@justice.gov.gr'
Θέμα: FW: ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ Ε.Δ.Δ.Α ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Κύριε Διευθυντά,

Σε συνέχεια της πρωινής μου επιστολής, θα ήθελα να κάνω μια επιπλέον διευκρίνιση: ο αριθμός των ήδη κοινοποιημένων προσφυγών είναι ανώτερος από αυτόν που σας ανέφερα και αυτό λόγω του ότι υπήρξαν ορισμένες ομαδικές κοινοποιήσεις, οι οποίες όμως στη βάση δεδομένων μας παρουσιάζονται ως μία προσφυγή.

Έτσι, ο τελικός αριθμός των προσφυγών, κοινοποιημένων και μη, που εκκρεμούν αυτή τη στιγμή, φτάνει τις 176.

Νίκος Σανσονέτης
Προϊστάμενος νομικής υπηρεσίας